

Підгородецька І.Ю., Тихоненко О.В. Віконімія Харківщини: номінативний аспект. *Мова і культура*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. Вип. 22. Т. V (200). С.274 -282.

=====

УДК 811.161.2'373.21(477.55)

Підгородецька І.Ю., канд. філол. наук, доцент

Тихоненко О.В., канд. філол. наук, доцент

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, Харків,
Україна

ВІКОНІМІЯ ХАРКІВЩИНИ: НОМІНАТИВНИЙ АСПЕКТ

У статті аналізується віконімія Харківського регіону на матеріалі назв внутрішньосільських лінійних об'єктів населених пунктів Роганської об'єднаної територіальної громади; здійснено класифікацію віконімів за чотирма принципами номінації; виявлено лексико-семантичні і структурно-словотвірні особливості досліджуваних найменувань; встановлено продуктивність певних типів номінації; виділено поширені словотвірні моделі віконімів; виявлено регіональну специфіку назв внутрішньосільських об'єктів. Визначено загальне й специфічне в топонімічних системах досліджуваних сільських населених пунктів.

Ключові слова: віконім, принцип номінації, сільський лінійний об'єкт, вулиця, провулок.

Сучасні вітчизняні й зарубіжні мовознавці продовжують активні пошуки в царині ономастики, зокрема в топоніміці. Предметом дослідницьких зацікавлень вітчизняних лінгвістів є загальнонаціональні й регіональні особливості онімної лексики; семантичні зрушення в топонімічній системі, зумовлені процесами перейменувань; експліцитна й імпліцитна інформація, репрезентована онімом як знаком глибинного змісту. Увагу лінгвістів привертають насамперед назви міських об'єктів. Однак огляд наукової літератури останніх десятиліть засвідчує поживлення інтересу до вивчення топонімікону сільської місцевості.

Теоретичні питання класифікації назв міських та сільських лінійних об'єктів України порушують у своїх працях К. Галас, Ю. Карпенко, О. Купчинський, І. Сабадош, М. Худаш та ін. Мікротопоніми Черкащини вивчає Т. Гаврилова [1]. Ініціатором виділення найменувань внутрішніх сільських об'єктів в окрему категорію є білоруська дослідниця Г. Мезенко, завдяки якій на початку XXI ст. у працях славістів, присвячених дослідженню онімного простору сільської місцевості, з'являється термін *віконім*. У своїх наукових розвідках дослідниця виявляє структурні, словотвірні, лексико-семантичні, граматичні особливості віконімів, порівнюючи їх з урбанонімами; розкриває питання подібності і відмінності внутрішньоміських і внутрішньосільських назв, відображення світогляду народу в урбанонімії і віконімії [4-6]. Віконіми білоруських регіонів, що межують з Польщею, вивчає М. Дорофеєнко [2]. Внутрішньосільські назви Ярославщини є об'єктом дослідження Р. Разумова [8; 10].

Г. Мезенко визначає *віконім* як власне ім'я будь-якого внутрішньосільського топографічного об'єкта, який або існує в наш час, або використовувався у попередні епохи. Це назви лінійних (вулиць, провулків, в'їздів), територіальних (площ, скверів) і точкових (магазинів, кафе, пам'ятників) сільських об'єктів [5:379]. На думку Р.Разумова, таке визначення потребує уточнення, оскільки до віконімів не варто відносити назви сільських комерційних об'єктів і фермерських господарств, що належать до ергонімів або ерговіконімів, а також неофіційні назви внутрішніх сільських об'єктів, через їх властивості, близькі до мікротопонімів [8:145]. Термін *віконім* автор використовує для називання лінійних об'єктів, розташованих на території сільських населених пунктів та в селищах міського типу [9: 407-408]. Зважаючи на викладене вище, *віконім* розуміємо як вид топоніма, офіційну власну назву внутрішньосільського лінійного об'єкта (вулиці, провулку, в'їзду тощо) села або селища міського типу.

Мета роботи – з'ясувати семантичні й структурно-словотвірні особливості номінацій внутрішньосільських лінійних об'єктів населених

пунктів Роганської селищної територіальної об'єднаної громади Харківського району Харківської області та їх регіональну специфіку.

Матеріал дослідження – списки лінійних об'єктів населених пунктів, що входять до Роганської об'єднаної громади (сел. Рогань, сел. Докучаєвське, с. Хроли, с. Пономаренки, с. Лелюки, с. Борове і с. Логачівка).

Топонімікон регіону, процес формування якого потребує тривалого часу, є потужним прошарком культури, що відображає менталітет народу, його специфіку та своєрідність. Топоніми є водночас і продуктами етнічної свідомості, і мовними знаками, що дають змогу експлікувати різні сторони духовного й матеріального життя людини. Лінгвістичний аналіз топонімічного матеріалу разом з історичними фактами уможливорює пояснення походження місцевих назв, надає додаткові відомості про розвиток мови як засіб вираження народного досвіду в певний історичний відрізок часу [3: 212].

Селище Рогань розташоване на березі річки Роганка (Рогань), якій і завдячує своєю назвою. Перші історичні згадки про слободу Рогань датуються 1736 роком. У XVIII ст. роганські землі належали князівському роду Кантемирів. Костянтин Федорович Кантемир був молдавським господарем, а його син князь Дмитро Костянтинович переселився до Росії на початку XVIII ст., за часів Петра I. Рід Кантемирів уславив відомий сатирик кінця XVIII ст. Антіох Дмитрович, що доводився сином Дмитру Костянтиновичу. Від Кантемирів роганські землі перейшли до стародавнього чеського дворянського роду Пасеків. Володарями Рогані були і князі Шаховські, а потім її було продано Харківському Поземельному Банку [11].

Селище Докучаєвське засновано у 1944 р. До 12 травня 2016 р. мало назву *Комуніст*. До складу селища входить навчальне містечко ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, збудоване у 60-70-х рр. минулого століття. Рогань і Докучаєвське належать до селищ міського типу.

Села *Борове, Логачівка, Лелюки, Пономаренки* і *Хроли* розташовуються на берегах річки Студенок. Село Пономаренки засновано у 1864 р. Перша згадка про с. Хроли датується 1867 р. (згідно з мапою Харківської губернії XIX ст. село існувало під назвою Фролови), однак офіційна дата його виникнення –

1917 р. Села Лелюки і Борове також засновані 1917 р. Офіційна дата заснування с. Логачівка – 1964 р.

Аналізуючи віконімію сільських населених пунктів, що входять до складу Роганської територіальної громади, візьмемо за основу класифікацію, розроблену Г.М. Мезенко для дослідження урбанонімів [6], за якою внутрішньосільські назви утворено відповідно до чотирьох принципів номінації.

1. Принцип номінації внутрішньосільського об'єкта за його властивостями і якостями, що лежать в основі мотиваційної ознаки найменування і відображають різні характеристики об'єкта:

- фізико-географічні, які об'єктивуються за допомогою відапелятивних назв і вказують на рельєф земної поверхні, водний об'єкт, елементи ландшафту: вул. *Польова*, пров. *Польовий*, в'їзд *Польовий*, вул. *Ярова*, вул. *Яружна*, пров. *Яружний*, вул. *Подольська*, пров. *Подольський*, вул. *Садова*, пров. *Садовий*, вул. *Паркова*, пров. *Джерельний* – сел. Рогань; вул. *Польова*, вул. *Садова*, пров. *Садовий*, вул. *Лугова*, вул. *Озерна*, вул. *Річна*, в'їзд *Джерельний* – сел. Докучаєвське; вул. *Садова*, вул. *Польова* – с. Хроли; вул. *Лугова* – с. Борове;

- особливості флори (репрезентовано відапелятивними найменуваннями, що походять від назв дерев, кущів, квітів, плодів) і фауни (представлено орнітонімами): вул. *Дубова*, пров. *Дубовий*, пров. *Каштановий*, вул. *Вишнева*, пров. *Вишневий*, пров. *Малиновий*, пров. *Виноградний*, вул. *Калинова*, вул. *Жасмінова*, вул. *Волошкова*, вул. *Проліскова*, пров. *Пролісковий*, вул. *Тюльпанова*, вул. *Лебедина*, вул. *Журавлина* – сел. Рогань; вул. *Ромашкова* – сел. Докучаєвське; вул. *Горіхова*, пров. *Горіховий* – с. Лелюки;

- параметричні, просторові: вул. *Простора*, вул. *Східна*, пров. *Східний*, вул. *Західна*, вул. *Південна*, пров. *Межевий*, пров. *Кутовий* – сел. Рогань; вул. *Роздольна*, вул. *Центральна*, вул. *Південна* – Докучаєвське; вул. *Східна*, пров. *Східний* – с. Лелюки; вул. *Центральна*, пров. *Центральний*, в'їзд *Центральний* – с. Логачівка;

- часові: вул. *Новопроектна* – сел. Докучаєвське, вул. *Новоселів* – с. Хроли;

- квалітативні (емоційно-характерологічні віконіми): вул. *Весела*, пров. *Веселий*, вул. *Радісна*, вул. *Натхнення*, пров. *Натхнення*, вул. *Мелодійна*,

вул. Мальовнича, вул. Райдужна, вул. Поетична, пров. Поетичний, вул. Березнева, пров. Березневий, вул. Затишна, вул. Дзвінка, вул. Зоряна, вул. Квіткова, вул. Тіниста, в'їзд Тінистий, вул. Тепла, пров. Теплий, пров. Сонячний, пров. Прохолодний – сел. Рогань; *вул. Кришталева, вул. Весняна, вул. Сонячна* – сел. Докучаєвське; *вул. Зелена* – с. Хроли

Віконіми, що характеризують рельєф та місцеву флору і фауну, відображують особливості регіонального сільського ландшафту, вказують на локацію лінійного об'єкта поблизу відповідних географічних реалій. Найбільш поширеними в досліджуваних населених пунктах є віконіми *вул. Польова, вул. Садова*, які відстежуємо у трьох із них, а також *вул. Лугова, пров. Садовий, пров., в'їзд Джерельний* (у двох селах), що пояснюємо подібністю ландшафтів. На території Роганської громади тип флороназв є продуктивним лише в селищі Рогань. У сел. Докучаєвське і в с. Лелюки він представлений поодинокими назвами, а в решті сіл – узагалі відсутній. Непоширеними є і віконіми, що репрезентують світ фауни. Їх зафіксовано лише в сел. Рогань. Підгрупа параметричних і просторових номінацій апелює до конфігуративних характеристик і параметрів безпосередньо лінійного об'єкта, умовної локалізації відносно елементів планувальної структури населеного пункту і сторін світу. Найбільш уживаними у зазначених вище населених пунктах є віконіми, що вказують на сторони світу (*вул. Східна, пров. Східний, вул. Південна*) і розташування об'єкта щодо інших (*вул. Центральна, пров, в'їзд Центральний*). Зазначимо, що три лінійні об'єкти в с. Логачівка (вулиця, провулок і в'їзд) з однойменною назвою *Центральна (Центральний)* отримали свої найменування у 2016 р. (до цього часу носили ім'я *Свердлова*). Нові віконіми відображують місцезрештування об'єктів і є більш інформативними, ніж попередні назви. За спогадами місцевих жителів, приблизно до середини ХХ ст. у сел. Рогань теж існувала *Центральна* вул., яку перейменовано у *вул.Леніна*, а з 2016 р. вона отримала назву *вул. Культури*. Крім *Центральної* вулиці, у сел. Рогань були *Середня* (нині *вул. 1 Травня*) і *Нижня* (у наш час *вул. Шевченка*). Тож принцип називання лінійного об'єкта за його локацією й розташуванням у просторі був і залишається досить поширеним. Значно менше

в досліджуваних населених пунктах виявилось номінацій із часовим значенням (вул. *Новопроектна* і *Новоселів*), що мають часову семантику. Своєрідне значення часу має й назва *Молодіжна*. Як стверджують жителі с. Логачівка, саме новопрокладена вулиця отримала таке найменування у 70-і рр. ХХ ст. Ця назва була популярною за радянських часів. Однак вважаємо, що цей віконім за своєю семантикою ближчий до групи назв, пов'язаних із людиною. Останнім часом усе більшого розповсюдження в сільських населених пунктах набувають емоційно-характерологічні віконіми, які широко представлені в назвах лінійних об'єктів сел. Рогань (із-поміж 29 нових назв, що з'явилися внаслідок перейменувань, здійснених місцевою владою у сел. Рогань 2016 р., вони складають 16%). Загальна кількість таких назв у сел. Рогань – 22, або 18 %. Це зумовлено їхньою позитивною конотацією, здатністю створювати певний емоційний стан, навіть ідеалізувати позначений ними об'єкт. Зауважимо, що те ж саме стосується й найменувань, що репрезентують особливості місцевого рослинного й тваринного світу, завдяки наявності в їхній семантиці позитивної оцінності, зокрема естетичної. Загальна кількість таких назв у топоніміконі сел. Рогань становить 13%, або 16 номінацій.

Варто зазначити, що назви, які відрізняються географічним терміном (напр., *вулиця Садова*, *провулок Садовий*, *в'їзд Садовий* тощо) ми відносимо до однієї лексико-семантичної групи. Малі лінійні об'єкти (провулки, в'їзди тощо) звичайно мають однойменні назви з найближчими до них вулицями, що, як вважають дослідники [2; 7], лежить в основі принципу їх номінації. Однак не всі провулки і в'їзди отримують назви від вулиць. Так, *пров. Джерельний* у сел. Рогань і *в'їзд Джерельний* у сел. Докучаєвське існують без однойменної вулиці, тобто ці назви з'явилися за іншим принципом номінації, а саме – за назвою природного об'єкта.

2. Принцип номінації внутрішньосільського об'єкта за його зв'язком з людиною як суб'єктом соціуму, згідно з яким утворено такі лексико-семантичні групи відантропонімних віконімів:

- назви-посвяти, мотивовані прізвищами діячів науки, мистецтва: *вул. Сковороди*, *вул. Лесі Українки*, *вул. Шевченка*, *вул. Коцюбинського*,

пров. Коцюбинського, вул. Горького, пров. Горького, в'їзд Горького, вул. Чехова, вул. Єсеніна, вул. Гречанінова, пров. Гречанінова, вул. Мічуріна, пров. Мічуріна – сел. Рогань; вул. Докучаєва – сел. Докучаєвське;

- меморіальні назви, мотивовані іменами гетьманів, видатних полководців: *вул. Богдана Хмельницького – сел. Рогань; вул. Суворова – с. Лелюки;*

- назви, що увічнюють імена відомих льотчиків і космонавтів: *вул. Чкалова, вул. Гагаріна, вул. Комарова – сел. Рогань; вул. Гагаріна – с. Лелюки;*

- меморіальні назви на честь місцевих жителів, котрі загинули в АТО: *вул. Кузьміна, в'їзд Кузьміна – сел. Рогань;*

- назви, пов'язані з іменами колишніх власників земель: *вул. Кантемирівська – сел. Рогань.*

Цьому принципу відповідають і відапелятивні віконіми:

- назви, що вказують на професійну, станову, вікову, поведінкову, громадську спільність людей: *вул. Конструкторів, вул. Інженерна, вул. Селянська, пров. Селянський, вул. Громадянська, вул. Козацька, пров. Козацький, вул. Молодіжна, пров. Молодіжний, пров. Ентузіастів, вул. Ентузіастів, бульвар Архітекторів – сел. Рогань; вул. Пролетарська – сел. Докучаєвське; вул. Депутатська – с. Пономаренки; вул. Молодіжна – с. Логачівка;*

Специфіка назв, що відповідають принципу номінації об'єкта за його зв'язком з людиною як соціосуб'єктом, зумовлена історико-культурними особливостями розвитку регіонів. Серед назв-посвят найчисленнішу групу становлять номінації на честь діячів науки і мистецтв. Ці назви залишилися ще з радянських часів і є типовими для топонімікону тієї доби, як і меморіальні найменування, що увічнюють героїв-космонавтів, полководців. Серед назв, що з'явилися після перейменувань 2016 р., прізвища загиблого учасника АТО (мешканця сел. Рогань Дмитра Кузьміна), перших власників роганських земель Кантемирів. Колишню вул. Рози Люксембург названо ім'ям Лесі Українки. Відтопонімні номінації, що вказують на професійні, громадські об'єднання людей або на їх станову приналежність, також переважно залишилися від попередньої епохи. Назви змінено лише кільком сільським об'єктам: *вул. Радянську* й однойменний провулок у сел. Рогань перейменовано

відповідно у вул. *Козацьку* і пров. *Козацький*, а колишні вул. *Радгоспна* і пров. *Радгоспний* отримали назву *Селянська* (*Селянський*). Таким чином, назви-маркери радянської доби змінено номінаціями, що відображують ідеологічні тенденції періоду незалежності.

3. Принцип номінації внутрішньосільського об'єкта за відношенням до інших об'єктів. Згідно з цим принципом виділяємо такі лексико-семантичні групи віконімів:

- відтопонімні назви, мотивовані найменуваннями населених пунктів та історичних регіонів України: вул. *Чугуївська*, вул. *Харківська*, пров. *Роганський*, в'їзд *Роганський*, вул. *Довжанська*, вул. *Слобожанська* – сел. *Рогань*; вул. *Безлюдівська* – сел. *Докучаєвське*; вул. *Зорянська*, вул. *Харківська*, вул. *Київська* – с. *Хроли*; вул. *Елітна*, в'їзд *Елітний* – с. *Лелюки*;

- відапелятивні назви, мотивовані найменуваннями об'єктів, створених людиною: вул. *Фабрична*, вул. *Автострадна*, вул. *Високовольтна*, вул. *Кабельна*, вул. *Метробудівська*, вул., пров., в'їзд *Басейна* (*Басейний*), вул. *Дачна*, вул. *Кооперативна*, вул., пров. *Культури* – сел. *Рогань*; вул. *Університетська*, вул. *Академічна*, вул. *Станційна*, вул. *Залізнична*, вул. *Шкільна* – сел. *Докучаєвське*; вул. *Високовольтна* – с. *Хроли*; вул. *Шкільна* – с. *Пономаренки*;

- відапелятивні назви, пов'язані з функціональним навантаженням підприємства, розташованого поруч з лінійним об'єктом, або з функціональним навантаженням самого лінійного об'єкта: вул. *Зернова*, вул. *Кільцева*, вул. *Дослідна* – сел. *Рогань*; пров. *Зерновий*, в'їзд *Зерновий* – сел. *Докучаєвське*;

- відапелятивні назви, що описують локацію відносно природного об'єкта: вул., пров. *Зарічна* (*Зарічний*), пров. *Заярський*, пров. *Підгірний* – сел. *Рогань*; вул. *Підгірна* – с. *Борове*.

- відонімні назви, пов'язані з іменами святих, на честь яких освячено місцеві церкви (Храм святих апостолів Петра і Павла, Храм Архистратига Михаїла): вул. *Михайлівська*, вул. *Петрівська* – сел. *Докучаєвське*.

Аналіз номінацій засвідчує, що відтопонімні назви, мотивовані ойконімами, вказують на територіальну близькість названого населеного

пункту (*Харківська, Безлюдівська, Елітна, Чугуївська, Зорянська* тощо) або напрямом руху до нього (*Довжанська*). Окремі відтопонімні найменування можна віднести до назв-посвят (*Слобожанська, Київська*). Щодо номінацій, мотивованих розташуванням на них об'єктів, створених людиною, то здебільшого воно відображають інфраструктуру населеного пункту (назва *вул. Культури* пов'язана з Будинком культури, *вул. Фабрична* – із промисловим підприємством, *вул. Університетська, Академічна* – із навчальним закладом, *вул. Басейна* – із водозбірним басейном р. Роганки тощо). Одиничними є віконіми, утворені за мотиваційними ознаками «функціональне навантаження підприємства, розташованого поруч з лінійним об'єктом, або функціональне навантаження самого лінійного об'єкта», «локація відносно природного об'єкта». Тільки в сел. Докучаєвське зафіксовано відеклезіонімні віконіми *вул. Михайлівська* і *вул. Петрівська*.

4. Принцип номінації внутрішньосільського об'єкта за абстрактним поняттям:

- відапелятиви, що репрезентують сучасні суспільні цінності та ідеологеми радянської епохи: *вул. Наукова, вул. Дружби, вул. Космічна, вул. Соборна* (від поняття «*соборність*») – сел. Рогань; *вул. Миру, вул. Ювілейна* – сел. Докучаєвське; *вул. Олімпійська* – с. Хроли; *вул. Спортивна* – с. Логачівка;

- відонімні назви, що походять від геортонімів (найменувань пам'ятних або знаменних дат): *вул. 1 Травня, пров. 1 Травня* – сел. Рогань.

Як показує дослідження найменувань Роганської територіальної громади, для загального позначення лінійного об'єкта використовують два основні терміни – *вулиця* й *провулок*. У селищах Рогань і Докучаєвське, а також у селах Лелюки і Логачівка зафіксовано географічний термін *в'їзд*. Одинично вжито загальну назву *бульвар* (сел. Рогань).

Звертає на себе увагу мікротопонім *Учбове містечко ХНАУ*, що відноситься до об'єктів адресної віконімії сел. Докучаєвське. Ад'єктив *учбовий* є інтерферою, тож правильною мала б бути назва *Навчальне містечко ХНАУ*.

Аналіз віконімії досліджуваних населених пунктів засвідчує, що кількісно домінує принцип номінації внутрішньосільського об'єкта за його властивостями і якостями. Приблизно однаковим є відсоткове співвідношення

найменувань, що відповідають принципу номінації внутрішньосільського об'єкта за його зв'язком з людиною як соціосуб'єктом і за відношенням до інших об'єктів. Найменшою є група назв, пов'язаних з абстрактним поняттям.

Дослідження засвідчує наявність двох структурних типів назв у сільському топоніміконі: однокомпонентних 98 % (містять лише одне слово) і багатокомпонентних 2 % (складаються з двох слів). Однокомпонентні назви більшою мірою представлені ад'єктивами (*Польова, Зоряна, Козацька* тощо) і рідше – генітивними утвореннями (*Гагаріна, Сквороди, Миру* та ін.). Найбільш поширеними є пропріативи *суфіксального* типу з продуктивними афіксами *-н-, -ов-, -ськ-/-цьк-*.

Дослідження встановлює об'єктивну картину віконімії частини Харківського району Харківської області на прикладі функціонування назв вулиць, провулків і в'їздів населених пунктів Роганської ОТГ, конкретизує стан ономастики Слобожанщини. Аналіз топонімікону територіально близьких селищ і сіл засвідчує подібність їхніх віконімних систем, що є результатом дії фізико-географічних, історичних, культурних, ідеологічних чинників і, зокрема, загального стилю називництва минулої епохи, що відповідав запитам побудови соціалістичної держави з єдиним культурним простором. Добу незалежності характеризують інші тенденції створення онімного простору: з'являються меморіальні назви на честь місцевих жителів, а також віконіми, пов'язані з історичним минулим.

Необхідний подальший всебічний аналіз віконімії, який сприятиме виробленню практичних рекомендацій для місцевих органів влади щодо найменувань лінійних об'єктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаврилова Т. Місцева географічна номенклатура як джерело номінації сільських кутків (на матеріалі говірок Черкащини) / Т. Гаврилова // Студії з ономастики та етимології. – Київ: Кий, 2002. – С. 54–64.

2. Дорофеенко М. Виконимия белорусско-польского приграничья: номинативный аспект / М. Дорофеенко // Międzynarodowa Konferencja Naukowa

«Języki ruskie w rozwoju historycznym i kontaktach z polszczyzną» (Białystok, 14–15 września 2017 r.) / pod red. Lilii Citko. – Białystok, 2018. – S. 85–98.

3. Ильин Д. Ю. Региональный топонимикон как источник разноплановой информации о человеке и крае / Д. Ю. Ильин // Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского. – Н.Новгород: Изд-во ННГУ им. Н.И. Лобачевского, 2011. – № 6, ч. 2, т. 1. – С. 212-216.

4. Мезенко А.М. Белорусские виконимы в контексте современной культуры / А.М. Мезенко // Русский язык: система и функционирование (к 80-летию профессора П.П. Шубы): материалы III Междунар. науч. конф.: в 2-х ч. – Минск, 2006. – Ч.1. – С.135-137.

5. Мезенко А. Виконимика как раздел топонимики: состояние, перспективы / А. Мезенко // Nowe nazwy własne – nowe tendencje badawcze, Kraków, 2007. – С. 379–390.

6. Мезенко А.М. Урбанонимия Белоруссии: монография / А.М. Мезенко. – Минск: Университетское, 1991. – 167 с.

7. Никитина Ю.Л. Номинация внутригородских объектов у славян: сходства и отличия / Ю.Л. Никитина // Вестник Полоцкого государственного университета. Сер. «Гуманитарные науки». – 2011. – № 10. – С. 89-92.

8. Разумов Р.В. Особенности современных российских систем виконимов (на примере Некоузского, Первомайского, Рыбинского, Тутаевского районов Ярославской области) / Р.В. Разумов // Ярославский педагогический вестник. Т. 1 (Гуманитарные науки). – 2013. – № 1. – С. 145-149.

9. Разумов Р.В. Система названий поселка городского типа / Р.В. Разумов // И нежный вкус родимой речи ... – Арзамас, 2011. – С. 407–411.

10. Разумов Р.В. Современная виконимия Ярославской области / Р.В. Разумов // Этнолингвистика. Ономастика. Этимология: в 2-х ч. – Екатеринбург, 2012. – Ч. 1. – С. 131–133.

11. Исторична довідка // Роганська громада: державні сайти України. – Режим доступу: <http://roganska.gromada.org.ua/istorichna-dovidka-10-28-09-16-11-2017>.

Подгородецкая И.Ю., канд. филол. наук, доцент

Тихоненко Е.В., канд. филол. наук, доцент

Харьковский национальный аграрный университет им. В.В. Докучаева,
Харьков, Украина

ВИКОНИМИЯ ХАРЬКОВЩИНЫ: НОМИНАТИВНЫЙ АСПЕКТ

В статье анализируется виконимия Харьковского региона на материале названий внутрисельских линейных объектов населенных пунктов Роганской объединенной территориальной общины; осуществлена классификация виконимов на основе четырех принципов номинации объектов; выявлены лексико-семантические и структурно-словообразовательные особенности исследуемых топонимов; установлены производительные типы номинации; выявлены распространенные словообразовательные модели виконимов; определена региональная специфика названий внутрисельских объектов. Выделены общие и специфические черты в топонимических системах исследуемых сельских населенных пунктов.

***Ключевые слова:** виконим, принцип номинации, внутрисельский линейный объект, улица, переулок.*

Pidhorodetska I.Yu., Ph.D (Linguistics)

Tykhonenko O.V., Ph.D (Linguistics)

Kharkiv National Agrarian University named after V.V. Dokuchaiev

VICONYMY OF KHARKIV REGION: NOMINATIVE ASPECT

In the article Kharkiv region viconymy is analyzed on the basis of the intrarural linear objects names of the Rogan United Territorial Community localities; the viconims have been classified on the four principles of object nomination; lexical-semantic and structural-derivational features of the studied toponims are revealed; the productive types of nomination are defined; prevalent word-formation viconym models are identified; the regional particularity of the village objects names is determined. The general and specific features in the toponymic systems of the studied rural localities are revealed.

***Keywords:** viconym, the principle of nomination, an intrarural linear object, a street, a lane.*